

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:3078

av Beatrice Ask m.fl. (M, C, FP, KD)

med anledning av prop. 2014/15:108 Några ändringar i vapenlagen

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ till åtgärder inom Europeiska unionen för att skapa spårbarhet för vapen som det handlas med inom Europeiska unionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se till att ett digitalt vapenhandlarregister införs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se till att ett digitalt system införs för att underlätta för vapenhandlare att deklarerera permanent in- och utförsel av vapen ur landet.

Motivering

De senaste åren har det blivit alltmer vanligt med skjutningar i offentlig miljö. Polisen bedömer att kriminella individer använder skjutvapen i större utsträckning än tidigare. Vi har under den senaste tiden kunnat se att rena avrättningar förekommer. Problemet är i huvudsak koncentrerat till de tre storstadsområdena, men en liknande utveckling tycks ske även i andra delar av landet. I t.ex. Linköping och Örebro förekom det skjutningar som ledde till dödsfall och personskador under 2014.

Det är viktigt att skilja på de vapen, i huvudsak illegala, som används i kriminella kretsar och de legala vapen som brukas av landets jägare och målskyttar. En mycket liten del av de licensierade vapnen används när brott begås.

För alliansregeringen var det mycket viktigt att sätta in åtgärder för att komma till rätta med problemen med illegala vapen. Bland annat genomfördes straffskärpningar för olaga vapeninnehav, två vapenamnestier, polisen och tullen fick ett gemensamt uppdrag att kartlägga förekomsten av illegala vapen och FN:s vapenprotokoll genomfördes i svensk rätt.

Det enda initiativ som den nuvarande regeringen har gjort så här långt när det gäller illegala vapen är att nu föreslå riksdagen att ta bort importmärkningen av vapen som kommer in i landet via Europeiska unionen.

I den redovisning, som lämnades i oktober 2014, av det gemensamma uppdrag som alliansregeringen gav till polisen och Tullverket uppges att västra Balkan fortfarande är en betydande källa för illegala skjutvapen som förs till Sverige. Vapenbeslag som gjorts i Österrike, Slovenien, Ungern och Serbien visar att smuglingen från den regionen fortsätter. Det är sällan som polisen eller Tullverket beslagtar skjutvapen som är helt nya eller från de större fabrikanterna. Tullverket har under det senaste året framför allt gjort vapenbeslag i resandeflödet från östra Europa: Bulgarien, Tjeckien, Slovakien och Baltikum, liksom från Tyskland. Många vapen eller vapendelar importeras från USA till EU, inte sällan via beställningar på internet, och ett stort inflöde finns därför i post- och kurirsändningar. Myndigheterna uppger att den inomeuropeiska smuglingen av just dessa importerade skjutvapen är mer omfattande än vad som tidigare varit känt. Problemen med olika varianter av icke skarpa skjutvapen såsom gasvapen, deaktiverade vapen samt vapendelar har tilltagit under det senaste året.

Vapenbeslag och även skjutvapen som inlämnades under vapenamnestin 2013 visar att de flesta illegala vapnen är fabrikstillverkade. Det är bara en liten andel skjutvapen som från början tillverkats helt utom myndighetskontroll dvs. olaglig och okontrollerad vapentillverkning. De fabrikstillverkade skjutvapnen har med största sannolikhet varit legala men blivit illegala i något skede. Vapenamnestin 2013 resulterade i att över 15 000 skjutvapen och cirka 36 ton ammunition lämnades till polisen. Det har fastställts att ca 70 procent har ett okänt ursprung eller annat ursprungsland än Sverige. Lite drygt 10 000 av de inlämnade vapnen är således tillverkade utanför landet.

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen att den svenska importmärkningen av vapen ska begränsas till införsel som sker från en annan stat utanför EU, m.a.o. ska vapen som importeras inifrån EU i fortsättningen inte märkas. Vi förstår att det är nödvändigt att genomföra den åtgärden mot bakgrund av att EU numera har en exklusiv rätt på

importmärkningsområdet, men vi noterar också de negativa konsekvenser som det medför för bekämpningen av illegala vapen. Därför är det nödvändigt att kompensera dessa nackdelar med andra åtgärder. Regeringen har inte några sådana förslag.

Spårbarhet

Den omfattande och många gånger komplicerade regleringen av internationell vapenhandel och vapentransaktioner mellan länder försvårar samarbete och kontroll av vapenflöden. För att motverka förekomsten av illegala skjutvapen är det helt nödvändigt att se till att det finns förmåga till kontroll av alla transaktionsled, från vapentillverkare – till grossist – till detaljist (dvs. vapenhandlare) – och till den slutliga vapenägaren. Det måste finnas en spårbarhet från tillverkare till innehavare. Det är också bakgrunden till att Förenta nationerna fattat beslut om utökat internationellt samarbete, till exempel regler om märkning av skjutvapen, registrering av vapentransaktioner och en mer harmoniserad reglering inom vapenområdet. För att undanröja de negativa konsekvenserna av att ta bort den inomeuropeiska märkningen måste regeringen ta initiativ inom Europeiska unionen för att skapa spårbarhet för vapen som handlas inom Europeiska unionen i syfte att underlätta brottsutredningar. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Gas

Gas-, start- och signalpistoler omfattas av vapenlagen och är tillståndspliktiga i Sverige. De är ofta identiska med skarpa pistoler med den skillnaden att piporna är förseglade. Konverteringen till ett skarpt vapen är ofta relativt enkel. I konverterat skick är de fullt dugliga att avfyra skarp ammunition och således likvärdiga med serietillverkade, skarpa, skjutvapen, även om hållbarheten kan vara lägre. Tidigare konstaterades det att gasvapen konverterats på Balkan innan de smugglades till Sverige. Både polisen och Tullverket uppger att de har uppmärksammat ett markant ökat antal beslag av gaspistoler i originalutförande av just de modeller som är vanligast i konverterat skick i Sverige. Tullverket har de senaste åren gjort ett större antal beslag av gas-, start- eller signalpistoler i post- och kurirflödet. Det har i regel handlat om enstaka gasvapen i originalskick som beställts via webbsidor från andra EU-länder. De konverterade gaspistolerna är billiga och lättillgängliga skjutvapen och utgör ett problem för länder inom hela EU. För att komma till rätta med problematiken krävs en samsyn inom EU om att gasvapen ska vara licenspliktiga i hela unionen. Innehav av ett olicensierat konverterat gasvapen ger inte ett kännbart eller avskräckande straff i Sverige. Därför bör regeringen se över den straffrättsliga påföljden för den som innehar ett olicensierat

konverterat gasvapen. Vi har för avsikt att återkomma till denna fråga i ett annat sammanhang.

Deaktiverade vapen

I sina redovisningar till regeringen har polisen och Tullverket framhållit problemen med deaktiverade skjutvapen, dvs. skjutvapen som försatts i obrukbart skick alternativt endast kan användas med lös ammunition, som ett potentiellt problem. I Sverige är ett deaktiverat vapen fortfarande tillståndspliktigt enligt vapenlagen. Under perioden februari 2013 till augusti 2014 har Tullverket vid sju olika tillfällen beslagtagit sammanlagt 34 deaktiverade skjutvapen, varav 17 automatvapen och ett flertal pistoler, revolverar och gevär. Det har bedömts att vapnen relativt enkelt skulle gå att reaktivera eller återställa så att det går att skjuta skarp ammunition med dem. Bland de misstänkta återfanns ett flertal personer som är dömda för grova brott. Grundproblematiken med deaktiverade vapen är detsamma som för gasvapen. Det är en handel som bedrivs fritt inom EU på grund av skilda regelverk mellan länderna. Därför ber regeringen ta initiativ till att genomföra en harmoniserad lagstiftning inom Europeiska unionen vad gäller deaktiverade vapen. Vi har för avsikt att återkomma till denna fråga i ett annat sammanhang.

Register

Varje EU-land ska senast vid årsskiftet 2014/15 föra ett register där varje skjutvapen registreras. Registret ska omfatta och bevara uppgifter om skjutvapnets typ, fabrikat, modell, kaliber och serienummer m.m. Varje vapenhandlare är skyldig att föra ett register där alla skjutvapen som tagits emot eller lämnats ut registreras, tillsammans med uppgifter som gör det möjligt att identifiera och spåra skjutvapnen. Det gäller särskilt uppgifter om typ, märke kaliber och serienummer samt leverantörens och förvärvarens namn och adress. Flertalet svenska vapenhandlare registrerar idag vapen i en inbunden bok som tillhandahålls av polisen. Detta är helt otidsenligt och begränsar möjligheten till kontroll och spårning av vapen som t.ex. använts vid brott. Därför bör regeringen tillse att ett digitalt vapenhandlarregister integrerat med polisens nya vapenregister införs. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Vapendeklarationer

Vi konstaterar att ett centralt, digitaliserat arkivsystem för vapendeklarationer saknas. I detta system bör myndigheten kunna spåra vapeninformation och inte som idag, söka i pärmar. Med bakgrund av detta kan i praktiken inte kontroll, vapenspårning eller annan uppföljning genomföras idag. Därför bör regeringen tillse att ett digitalt system införs i

syfte att underlätta för vapenhandlare att deklarerera permanent in- och utförsel av vapen in och ut ur landet. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Beatrice Ask (M)

Johan Hedin (C)

Roger Haddad (FP)

Andreas Carlson (KD)